

עמ"ת 40921/04/18 - מדינת ישראל נגד נתנאל אלעזר וקנין

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"ת 40921-04-18 מדינת ישראל נ' וקנין(עציר)
תיק חיצוני: 67195/2018

בפני	כבוד השופט אביגדור דורות
העוררת:	מדינת ישראל
	על-ידי ב"כ עו"ד דניאל ליכט
נגד	
המשיב:	נתנאל אלעזר וקנין (עציר)
	על-ידי ב"כ עו"ד יהודה שושן

החלטה

לפני ערר על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ד' גבאי ריכטר) מיום 22.4.18 בתיק מ"ת 50868-02-18, בגדרה החליט בית המשפט קמא כי המשיב ישהה בקהילת רטורנו החל מהיום. כמו כן נקבע באותה החלטה כי המשיב ישהה בקהילה הנ"ל תחת צו פיקוח מעצרים בתנאי המקום למשך חצי שנה. עוד נקבע, כי ככל שהמשיב יפלט מהקהילה, הוא ישהה בתנאי מעצר בית מלא בבית הוריו באשקלון בפיקוח הוריו ו/או דודו, עד לקיום דיון בעניינו.

כתב האישום והחלטת בית משפט קמא

1. ביום 22.2.18 הוגש נגד המשיב כתב אישום הכולל 5 אישומים. באישומים 2-5 מיוחסות למשיב עבירות של מכירת סם מסוג קנביס במהלך חודש ינואר 2018 בכמויות (כמפורט באישומים 2-5) של 3 גרם, 10 גרם, 5 גרם, ו-3 גרם תמורת סך של 300 ₪, 750 ₪, 500 ₪ ו-250 ₪ בהתאמה. באישום הראשון מיוחסות למשיב עבירות של שיבוש הליכי משפט (השלכת 2 שקיות ניילון מרכב שהכילו סם קנבוס במשקל 15.78 גרם), החזקת סמים שלא לצריכה עצמית והתחזות לאחר, כאשר התבקש להזדהות בפני שוטרים ובתגובה מסר פרטי תעודת זהות שאינה שלו.

2. בדיון שהתקיים ביום 27.2.18 קבע בית משפט קמא ביחס לבקשה למעצר עד תום ההליכים כי מדובר בנאשם צעיר מאוד, כבן 19, אשר נמצא בתחילת חייו. בשל גילו הצעיר והרצון שהביע בפני בית המשפט קמא, נקבע כי יש מקום לבחון חלופה טיפולית סגורה ובהתאם לכך התבקש שירות המבחן להכין תסקיר בעניינו של המשיב.

3. ביום 19.3.18 התקבל תסקיר שירות המבחן אשר התרשם כי רמת הסיכון להישנות עבירות בהעדר טיפול הינה בינונית עד גבוהה וכן המליץ על שליחת המשיב לראיון בקהילת "אפיק", המיועדת לצעירים ומסונפת לקהילת

"מלכישוע". ביום 20.3.18 התקיים דיון בבית המשפט קמא אשר קבע כי לנוכח היותו של המשיב אדם דתי ובשל בקשתו, יבחן שירות המבחן את האפשרות לשלבו בקהילת "רטורנו". ביום 8.4.18 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים בו צוין כי במהלך ראיון הקבלה לקהילת "מלכישוע" הביע המשיב הסתייגות מהשתלבות במקום לנוכח אורח חייו הדתי, למרות שהוסבר לו כי יוכל לקיים אורח חיים דתי במקום. כמו כן דיווח שירות המבחן כי נשללה אפשרות לשלב את המשיב בקהילת הצעירים אפיק וזאת בשל הקשר הזוגי בו מצוי המשיב. לנוכח האמור, הופנה המשיב לקהילת "רטורנו" לצורך ראיון קבלה וביום 18.4.18 דיווח שירות המבחן כי המשיב התקבל לקהילה זו ומועד הקבלה נקבע ליום 23.4.18.

4. ביום 22.4.18, קבע בית משפט קמא כי יש מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן ולאפשר את שהותו בקהילת "רטורנו" וזאת על בסיס שלושה טעמים: ראשית, הואיל ומדובר באדם צעיר מאוד ובעבריות סמים שאין ברף הגבוה. לדעת בית המשפט קמא יש לבכר את האינטרס השיקומי במיוחד כאשר המסוכנות הנשקפת מן המשיב היא בינונית עד גבוהה. שנית, החלופה המוצעת מהווה חלופת מעצר, כך שהסיכון הנשקף מהמשיב בחלופה זו אינו גבוה. שלישית, בהיות המשיב אדם צעיר ונוכח המוטיבציה שגילה, אין להוציא מכלל אפשרות שאכן יצליח בטיפול.

טענות הצדדים

5. לטענת העוררת שגה בית המשפט קמא כאשר סטה מן הכלל שנקבע בהלכת סויסה (בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה**, 21.3.11), לפיו מקומו של הליך טיפולי הינו בשלב גזירת הדין ולא בהליך המעצר. בענייננו אין מחלוקת כי המשיב לא החל בטיפול טרם מעצרו. עוד נטען על ידי העוררת כי בית המשפט העליון קבע כי התנאי בעניין התחלת הגמילה עוד לפני ביצוע העבירה הוא תנאי בעל מעמד בכורה והוא אינו מתקיים במקרה זה. עוד נטען ביחס לתנאי הנוגע לסיכויי הצלחת הטיפול כי התנהגותו של המשיב בעבר ואף בהווה מלמדת כי אין סיכוי רב להצלחת הטיפול. לבסוף, נטען כי למשיב עבר פלילי לא מבוטל ובגין הרשעתו האחרונה אף נגזר עליו עונש מאסר משמעותי לצד עונש מאסר מותנה לתקופה של 7 חודשים והדבר מלמד שההליך הפלילי אינו מרתיע את המשיב ואינו מוביל אותו לתקן את דרכיו.

6. לטענת ב"כ המשיב הכללים שנקבעו בהלכת סויסה המאפשרים את העברת המשיב לקהילה טיפולית מתקיימים בענייננו של המשיב והם גילו הצעיר, העובדה שמדובר בסמים קלים, עברו הפלילי המעיד על רצף של שימוש בסמים שמלמד על הצורך בטיפול והשלב המוקדם בו נמצא התיק העיקרי.

דין והכרעה

7. המקרה שלפניי מעורר התלבטות לא מעטה. הסיבה לכך נעוצה, מחד, בכללים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון ולפיהם, העיתוי הראוי לבחינת קיומה של אפשרות טיפולית לגמילה מסמים הוא שלב גזירת העונש (כפי שנקבע בהלכת סויסה) וכן מעמד הבכורה שניתן לתנאי הראשון שנקבע בהלכת סויסה, על פיו נדרש כי הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה נעצר וכי רק בנסיבות חריגות ומיוחדות ניתן להסתפק בהצטברותם של שני

התנאים הנוספים (בש"פ 9889/16 קוגמן נ' מדינת ישראל (3.1.17); בש"פ 5182/14 סאיג נ' מדינת ישראל (20.8.14); בש"פ 8667/13 אזולאי נ' מדינת ישראל (20.1.14)) ומאידך, בפסיקה שהכירה במתן הזדמנות לאדם צעיר הנמצא בתחילת חייו, אשר עד כה הזדמנויות החיים שעמדו לרשותו היו תמיד דלות, ובאי-נעילת השער דווקא כאשר "שערי התקווה... מאיימים להיסגר" (בש"פ 1152/17 דרבה נ' מדינת ישראל (20.2.17) (להלן: **עניין דרבה**); בש"פ 3292/14 ציבר נ' מדינת ישראל (20.5.14)). באותם מקרים חריגים נקבע, כי תנאי יסודי למתן צו מבחן לטיפול גמילה הוא המלצת שירות המבחן, שהוא הגוף המקצועי המרכז את המידע הנדרש בקבלת החלטה אם הנאשם מתאים לעבור טיפול גמילה וכן נקבע, כי שינוי שיצליח לעשות אדם צעיר שלא זכה להזדמנויות קודמות ייטיב עמו ולא פחות מכך עם החברה כולה (**עניין דרבה**, פסקה 19).

8. אכן, יש צדק בטענת העוררת כי המשיב לא השכיל בעבר לנצל את האפשרות לקבל עזרה וטיפול גמילה. בהקשר זה הפנתה העוררת לגזר-הדין שניתן בבית-המשפט לנוער בבית-משפט השלום באשקלון ביום 12.4.16, שם צוין כי מתסקירי שירות המבחן עלה, כי נעשו ניסיונות לשלב את המשיב במסגרות טיפוליות, אלא שפעם אחר פעם בשל התנהלותו במסגרות וחוסר רצונו לשתף פעולה באופן מלא, הוא נפלט מאותן מסגרות וכן צוין שם כי גם לאחר מעצרו נעשו ניסיונות לשלבו במסגרת חוץ ביתית המתאימה לצרכיו, אלא שבשל התנגדותו, הניסיון לא צלח.

9. עוד הצביעה העוררת על התנגדות המשיב להשתלב בקהילת "מלכישוע" לנוכח אורח חייו הדתי ועל חוסר האפשרות לשלבו בקהילת "אפיק" מכיוון שהמקום אינו מאפשר לו להמשיך ולקיים קשר זוגי. לדעת העוררת הדברים מלמדים על סדר עדיפות לקוי מצד המשיב ועל מיקומו הנמוך של ההליך הטיפולי בסדרי העדיפויות שלו.

10. יש אף צדק בטענת העוררת, כי למשיב עבר פלילי לא מבוטל, לרבות בתחום הסמים, ואף נגזר עליו מאסר מותנה, שלא הרתיע אותו מלבצע מספר עבירות של סחר בסמים, המיוחסות לו בכתב-האישום.

11. המשיב עצמו הביע בדיון את רצונו בקבלת טיפול וציין, כי בניגוד לסירובו בעבר לקבל טיפול, היום הוא בוגר יותר ומבין שלא יוכל להשתנות לבד והוא זקוק לטיפול על-מנת שיוכל להתחיל בחיים נורמטיביים.

12. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות ואת טענות הצדדים, באתי לכלל מסקנה שיש לדחות את הערר. בין יתר השיקולים שהביאוני למסקנה זו ניתן לציין את השיקולים הבאים: **ראשית** - יש לתת משקל לכנות רצונו של המשיב להיגמל. כפי שציין כב' השופט י' עמית בעניין **סוויסה**, "**אין לשלול את האפשרות כי מתוך שלא לשמה יגיע לשמה**", דהיינו - גם כאשר המוטיבציה של נאשם לטיפול גמילה מונעת מההליך הפלילי, אין בכך כדי לשלול את סיכויי הצלחת הגמילה ואין בכך כדי לגרוע מכנות כוונתו ומרצונו להיגמל. כפי שבית-המשפט ציין בעניין דרבה, ההיסטוריה של המשיב בערר זה מלמדת על היעדר תמיכה משפחתית שיכלה להכווין אותו ולהציב לו גבולות. כפי שנקבע בהלכת **סוויסה**, דרך המלך היא המלצת שירות המבחן המהווה נתון בעל משקל לעניין זה. בענייננו, המליץ שירות המבחן על העברת המשיב לקהילת "רטורנו". **שנית** - כאשר מדובר בבחור צעיר, כמו בענייננו, הנטייה היא ליתן לו הזדמנות להיחלץ מנגע הסמים (הלכת **סוויסה**). **שלישית** - יש בחלופת הגמילה כדי להקהות את עילת המעצר של מסוכנות לציבור. בהקשר זה, נקבע בעניין **דרבה**, כי חזקה על האחראים על הקהילה הטיפולית כי יעקבו אחר פעילותו של המשיב בה וכי כל עזיבה לא מורשית תדווח ללא שיהוי. **רביעית** - סוג העבירות המיוחסות למשיב הן סחר במשקל נמוך באופן יחסי. **חמישית** -

השלב בו נמצא התיק העיקרי הנו שלב מקדמי בלבד ולכן יש השלכה על הנכונות לשלוח את המשיב לחלופת גמילה. **שיטת** - קיים מוסד מוכר שנכון לקלוט את המשיב להליך גמילה ומדובר בקהילה טיפולית סגורה, להבדיל מטיפול גמילה אמבולטורי במסגרת פתוחה. **שביעית** - הערכאה הדיונית סברה שיש מקום לשלוח את המשיב לחלופת גמילה ויש לקחת שיקול זה בחשבון.

13. לאור כל האמור לעיל, אני סבור שאין להתערב בהחלטת בית-המשפט קמא ובהתאם לכך, הערר נדחה.

14. המשיב ישהה בקהילת "רטורנו" החל ממחר (24.4.18) מהשעה 12:00, מקום אליו ילווה על-ידי שב"ס, ויחולו כל התנאים שקבע בית-משפט קמא בהחלטתו מיום 22.4.18.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לבאי-כוח הצדדים ולשב"ס.

ניתנה היום, ח' אייר תשע"ח, 23 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.

אביגדור דורות, שופט